

Over het paard getild

De Limburger 11-10-2025

Wat Davey van *First Dates*, de rellende straatjochies uit Beverwijk, Clemens van Steijn in *Bij De Jonge Adel* en ex-minister Marjolein Faber met elkaar gemeen hebben: hun optredens zijn tenenkrommend. Davey – de luiers nog nauwelijks ontgroeid – leutert op tv over ambities alsof ie de CEO van een multinational is. De straatjochies posten gangsta-videootjes alsof ze een cocaïnekartel runnen. Clemens en zijn adellijke vrindjes laten zich jagend en feestend portretteren alsof de Franse revolutie nog moet komen. En Faber zegt voortdurend “dit vind ik gewoon” alsof dát een scherpzinnig argument is.

Er schuilt systeem in deze waanzin: schaamteloze zelfoverschatting. Een beetje zelfvertrouwen is gezond. Maar bij deze mensen holt bravoure ver vooruit op competentie. Wat ging er toch mis in hun opvoeding? Dit: ze kwamen te weinig mensen tegen die hen wezen op hun beperkingen. Ze kregen te vaak coaches die hen aanspoorden om “je talenten te vieren.” Ze volgden te veel cursussen over hoe je op een podium “het moment kunt pakken”.

Niemand zei hen de simpele waarheid: je bent middelmatig. En niemand bracht hen de ontnuchterende wetmatigheid bij die bekendstaat als het Dunning-Kruger-effect: slimme mensen herkennen sneller hun eigen onwetendheid. Dat maakt hen bescheiden. Degenen met minder talent zijn trager in het onderkennen van hun grenzen. Precies daarom vormen ze een makkelijke prooi voor zijige leermeesters, wier handelsmerk het is om kleine ego’s op te pompen met gebakken lucht.

Opgeblazen ego’s vormen een maatschappelijk risico. Ze vinden dat regels er voor anderen zijn. Ze eisen privileges. En vooral: het zijn heerszuchtig types. Ze dulden geen tegenspraak. Want die krenkt het ego. Op tv kleineren ze critici, op straat delen ze klappen uit en op de werkvloer snauwen ze anderen af.

Het idee dat zelfoverschatting voortkomt uit onzekerheid, zingt nog steeds rond. Zo hoorde ik een buurtwerker over die straatjochies zeggen dat ze “een laag zelfbeeld” hebben en dat je “daaraan moet werken”. Onzin. Nog meer *confidence-coaching* maakt ze alleen maar onaangepaster. Wat dan wel? Harde ontgroening bij een studentenvereniging? Nou nee. Zie Clemens: hij was ooit lid van

zo'n club en is thans een lullo op leeftijd,
zonder noemenswaardige bijdrage aan de
samenleving. Een stevige discussie? Parels
voor de zwijnen. Zie Faber. Heeft de
intellectuele diepgang van een snijplank.
Nee, we moeten het hebben van preventie.
Dus goed onderwijs, waarin leraren volop
ruimte krijgen hun leerlingen een kritische
spiegel voor te houden. En voor de rest
moeten we ons neerleggen bij de wijsheid
van filosoof Bertrand Russell: de oorzaak
van veel ellende is dat de dommeriken zo
verdomd zeker van hun zaak zijn terwijl de
verstandigen vol twijfel zitten.